

Basisinspectiemodule

Bedrijfshulpverlening

*Deze **BasisInspectieModule** (BIM) is opgesteld aan de hand van de stand van de techniek en is geschreven voor intern gebruik bij de Inspectie SZW. Verder is de in deze BIM beschreven werkwijze algemeen omschreven. Inspecteurs kunnen op grond van de aangetroffen situatie in een bedrijf afwijken van de hier beschreven werkwijze.*

Basis Inspectiemodule Bedrijfs hulpverlening

Toepassingsgebied:

Het beoordelen van de BHV-organisatie van een onderneming. Deze module is van toepassing op de organisatie van de BHV in bedrijven.

De Arbowet verplicht iedere werkgever tot het organiseren van bedrijfs hulpverlening.

De BHV-organisatie omvat het beleggen en organiseren van de in de wet benoemde taken:

1. Het verlenen van eerste hulp bij ongevallen.
2. Het beperken en het bestrijden van brand.
3. Het beperken van de gevolgen van ongevallen.
4. Het in noodsituaties alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of inrichting.

Bij BHV is "**Zorg op maat**" het uitgangspunt. De RI&E bepaalt welke voorzieningen in welke mate noodzakelijk zijn. De manier waarop de bedrijfs hulpverlening is georganiseerd en de maatregelen die zijn getroffen moeten zijn vastgelegd en gecommuniceerd in de onderneming. In veel gevallen, complexe en grote organisaties, zal dat betekenen dat er een schriftelijk BHV-plan moet zijn. Het uitvoeren van inspectie/beoordeling van de BHV-organisatie kan niet digitaal.

De vragen zijn niet in gesloten vorm te stellen, het beoordelings- en inschattingsvermogen van de inspecteur, de kunst om "maatwerk" te kunnen beoordelen, is een belangrijk aspect in de uiteindelijke beoordeling of een BHV-organisatie goed opgezet is, goed functioneert en naar verwachting ook goed zal functioneren in geval van een calamiteit.

De beoordelingkaders worden aangereikt in de vorm van vragen en hulpvragen. De inspecteur toetst altijd als laatste aan de Arbowet en de risicobeoordeling richtlijn BHV.

De organisatie van de BHV steelt op twee belangrijke pijlers:

- De risico inventarisatie/-evaluatie (RI&E) en de restrisico's die zijn overgebleven na de te nemen maatregelen en
- de gebruiksvergunning, die in complexere organisaties meestal verplicht is.

In de RI&E moet een inventarisatie van de (rest)risico's terug te vinden zijn. Vervolgens heeft de onderneming een evaluatie gemaakt waaruit duidelijk is geworden met welke scenario's rekening gehouden moet worden bij de BHV-organisatie.

Hoewel in de BHV-organisatie, vanuit de Arbowet, aandacht geschonken wordt aan ontruiming en calamiteiten, zijn de eisen die in de gebruiksvergunning gesteld worden aan deze onderwerpen, leidend voor deze plannen. Bij een juiste opzet zijn externe deskundigen, zoals de preventie-afdeling van de lokale brandweer, nauwgezet bezig geweest om aan te geven aan welke eisen voldaan moet worden. De externe professionele hulpverlening gaat ervan uit dat conform de gebruiksvergunning gehandeld wordt.

Zowel de RI&E als de Gebruiksvergunning zijn de basis voor de rest van de inspectie.

Als blijkt dat de RI&E niet gebruikt is als basis voor de BHV of dat men niet uitgegaan is van realistische (risico)scenario's die zich voor kunnen doen, zal het niet helder zijn of het BHV-plan voldoende waarborg geeft om de BHV-taken goed uit te voeren.

Op het niet aanwezig zijn van de RI&E is een apart regime van toepassing.

Ontwikkeld door:

Expertisecentrum, Vakgroep Certificatie en Arbeid & Organisatie

Datum goedkeuring en geldigheidsduur:

Datum goedkeuring MT Arbo: 6 april 2010

Deze basis-inspectiemodule is geldig totdat wijzigingen in de regelgeving of stand van de wetenschap bijstelling noodzakelijk maken.

Datum laatste wijziging 15 april 2014

Herkennen gevaar

De inspectie/de beoordeling op de BHV-organisatie richt zich op:

1. de bekendheid met de redelijkerwijs te verwachten noodscenario's en de aanwezigheid van een voldoende uitgewerkt BHV-plan (grotere organisaties);
2. de vraag of de werknemers (ook die met een BHV-/ontruimingstaak) voldoende op de hoogte zijn van de te nemen maatregelen bij calamiteiten en incidenten. De volgende deelvragen zijn dan aan de orde:
 - Werkt het plan in de praktijk. Wordt er regelmatig een oefening gehouden inclusief (gedeeltelijke) ontruiming.
 - Hebben alle BHV'ers wel eens een ontruiming geoefend.
 - Hebben de medewerkers weet van het ontruimingsplan.
 - Zijn de medewerkers op de hoogte van de wijze van melden van een calamiteit.
 - Zijn de uit te voeren handelingen duidelijk.

Voor het maken van een juiste beoordeling is het van belang om minimaal drie medewerkers te bevragen. Hiervoor kunnen buiten eerder genoemde, o.a. de volgende hulpvragen gebruikt worden.

- Bent u op de hoogte van de specifieke gevaren in uw organisatie op basis van het BHV-plan?
- Als er zich een calamiteit, bijvoorbeeld brandmelding, voordoet, weet u hoe er gehandeld moet worden?
- Hebt u de procedure bij de hand?
- Kent u het meldingschema voor alarmering?
- Bent u voldoende toegerust om bij een incident op te treden (bijvoorbeeld gebruik blusmiddelen)?
- Indien niet, staat u ingepland voor een oefening op korte termijn?
- Hebt u (het afgelopen jaar) met een ontruimingsoefening meegedaan (BHV'ers)?
- Hoeveel BHV'ers zijn er op dit moment in het bedrijf aanwezig en hoe zijn die op te roepen? (In overleg met de werkgever kan dat getest worden.)

Beoordelen risico's BHV-organisatie aan de hand van de maatregelen

- Nagaan of de taken in de organisatie zijn belegd.
- Nagaan of de betrokken werknemers op de hoogte zijn van de uitvoering van hun taken.

Oordeel over het inspectieonderwerp

Wat is het oordeel van de situatie?

Als uit de interviews blijkt dat er iets schort aan de kennis en ervaring van de betrokkenen of als de inspecteur het vermoeden heeft uit de inspectie dat de BHV-verplichting onvoldoende is ingevuld, zal in de inspectieprocedure bij de (vertegenwoordiger van) de werkgever inzage in het BHV-plan, gebaseerd op de RI&E/P.v.A. worden gevraagd. Tevens wordt dan gevraagd naar de ervaringen met recente ontruimingsoefeningen.

Wettelijke grondslag en handhaving

Deze Basis Inspectie Module is gebaseerd op de volgende artikelen:
Arbowet artikel 3 lid 1 onder e en artikel 15.

Hieronder zijn de mogelijke feitnummers opgenomen en de daarbij behorende handhavingsinstrumenten.

Feitnummer	Omschrijving
W030101	Voeren van arbobeleid.
W150101	Bijstand aan werkgever door werknemer(s) die door hem aangewezen zijn als BHV'er.
W150301	Opleiding, ervaring, uitrusting organisatie en aantallen BHV'ers.

Bijlage I

De te stellen vragen kunnen worden uitgebreid met vragen en/of punten uit de bij de Risicobeoordeling richtlijn opgenomen hulpvragen.

Inleiding

Het uitvoeren van een risicobeoordeling BHV kan niet digitaal. Antwoorden op gestelde vragen geven dan ook vaak een omschrijving: bijv. op welke wijze iets georganiseerd is. Deze vragen zijn vaak niet in gesloten vorm te stellen waarop alleen een ja/nee of goed/fout antwoord te geven is. Het inschattingsvermogen van de inspecteur, de kunst om "maatwerk" te kunnen beoordelen aan de hand van aangedragen globale normen en regels, is dan ook een belangrijk aspect in de uiteindelijke beoordeling of een BHV-organisatie goed opgezet is, goed functioneert en naar verwachting ook goed zal functioneren in geval van een calamiteit. De kaders worden aangereikt in de vorm van vragen en hulpvragen. De inspecteur van de Inspectie SZW toetst e.e.a. aan het referentiekader (Wet, besluit en de risicobeoordeling richtlijn BHV).

De inspectie zal tweeledig zijn.

- Enerzijds wordt getoetst of de organisatie zodanig ingericht is zoals in de wet en in de stand der techniek vastgelegd is.
- Anderzijds wordt ook onderzocht of "het papier" daadwerkelijk geïmplementeerd is in de organisatie.
 - Is men operationeel, d.w.z. beschikbaar en bereikbaar en in voldoende aantallen?
 - Weet de werkvloer wie wat moet doen als zich een bepaald scenario voordoet?
 - Scenario *Invulling is maatwerk*

De organisatie van de BHV steunt op twee belangrijke pijlers;

- De risico inventarisatie/-evaluatie (RI&E) en de restrisico's die zijn overgebleven na de te nemen maatregelen en
- de gebruiksvergunning.

In de RI&E moeten we een inventarisatie van de (rest)risico's terug kunnen vinden. Aan de hand van factoren kan een evaluatie gemaakt worden waaruit duidelijk moet worden met welke scenario's we rekening moeten houden bij de BHV. Op basis van deze gegevens wordt een BHV-plan ontworpen. Hoewel in de BHV-organisatie, vanuit de Arboret, al aandacht geschonken dient te worden aan ontruimingsplan en calamiteitenplan, zijn de eisen die in de gebruiksvergunning gesteld worden aan deze onderwerpen, leidend voor deze plannen. Bij een juiste opzet zijn externe deskundigen, zoals de preventie-afdeling van de lokale brandweer, nauwgezet bezig geweest om aan te geven aan welke eisen men moet gaan voldoen. De externe professionele hulpverlening zal er dan ook van uit mogen en willen gaan dat conform de gebruiksvergunning gehandeld wordt. De onderwerpen RI&E en Gebruiksvergunning zullen dan ook bepalend zijn voor de rest van de inspectie. Zijn immers de basiscondities en randvoorwaarden niet bekend, dan is het nauwelijks mogelijk om een goed oordeel te geven over de organisatie die je aantreft. Hoe en wat er dan ook georganiseerd is, het blijft koffiedik kijken of deze organisatie de mogelijke risico's en het gewenste optreden dekt. In feite is bij het niet of in beperkte mate aanwezig zijn van deze twee "pijlers" niet zinvol om een verdere inspectie uit te voeren.

Fase 1: Pijlers

RIE

1. Actueel.
2. Deskundige dienst betrokken, en getoetst.
3. BHV, restrisico's/gevaren genoemd.
4. risico's/gevaren geëvalueerd.

Gebruiksvergunning

1. Aanwezig? Indien niet: gemeente in kennis stellen (brief ?).
2. Recent? Zo nee, heeft update? Gemeente in kennis stellen (brief ?).
3. Alle gebouwen opgenomen? Zo nee, Gemeente in kennis stellen (brief ?).
4. Controle door bevoegd gezag? Zo nee, Gemeente in kennis stellen (brief ?).
5. Eisen aan BHV, BHV'ers gesteld? Korte omschrijving.

6. Ontruimingsplan cq. calamiteitenplan opgenomen en eisen daaraan gesteld?
 - a. Korte omschrijving.
7. Etc.

Fase 2: Organisatie

BHV-plan

1. Aansluiting gezocht bij gebruiksvergunning?
2. Maatgevende factoren bekend, benoemd?
 - a. Aard, grootte, ligging.
 - b. Aanwezige gevaren.
 - c. Te verwachten aantallen aanwezige werknemers, gedetineerden en derden.
 - d. Te verwachten aantallen niet zelfredzame personen bij brand, ontruiming.
 - e. Opkomsttijd brandweer en andere hulporganisaties.
 - f. Evt. externe deskundigen die ingeschakeld kunnen/moeten worden.
3. Onderverdeling gemaakt naar/ aanwezige onderwerpen:
 - a. Eerste hulp bij ongevallen.
 - b. Beperken en bestrijden beginnende brand.
 - c. Alarmeren en evacueren aanwezige personen.
 - d. Alarmeren en opvangen externe hulpverlening.
4. Schriftelijke vastlegging van:
 - a. Namen en taken van de BHV'ers. Dit in het algemeen, maar ook specifiek voor het evacuatie c.q. ontruimingsplan.
 - b. Registratie van opleiding, training en oefening.
 - c. Beschikbaarheid en locatie van de (fysieke) uitrusting/hulpmiddelen.
 - d. Verzamelplaats en registratie aanwezige personen bij ontruiming.
 - e. Communicatieplan (zowel met interne als externe personen en diensten).
 - f. Plattegronden met vluchtroutes, instructies, opgehangen?
5. BHV-plannen en -organisatie kenbaar gemaakt aan medewerkers, andere aanwezige organisaties cq. ingeleend personeel.
6. Wordt het BHV-plan, zo nodig, periodiek, getoetst op actualiteit?

Aantal BHV'ers

1. Dit is maatwerk en moet gebaseerd zijn op de reistrisico's uit de RI&E en afhankelijk van de maatgevende factoren, beschikbaarheid externe hulpverlening en de aantallen gedetineerden en/of niet-zelfredzame personen en de eisen uit de gebruiksvergunningen.
Om conclusies te kunnen trekken is het dus noodzakelijk dat de werkgever eerst samen met de andere (interne) deskundigen, vaststelt hoeveel personen onder begeleiding verplaatst dienen te worden en door wie. Verder dat hij zich de vraag stelt: " Is dit een BHV-taak die eventueel door anderen uitgevoerd kan worden en zo ja hoe zijn de procedures daarover?".

Aanwezigheid, bereikbaarheid

1. Is op elk moment bekend welke BHV'ers aanwezig zijn en waar die zijn?
2. Zijn deze door iedereen direct in te schakelen? (Hoe?)
3. Controleert men of er te allen tijde voldoende BHV'ers aanwezig zijn? Ook in de nachtelijke uren?

Opleiding

1. Zijn de BHV'ers opgeleid (op alle vier taken).
2. Is in de opleiding aandacht besteed aan de specifieke problematiek.

Oefening

1. Wordt er geoefend? (Minimaal 8 uur opleiding en oefening per twee jaar.)
2. Wordt het ontruimingsplan geoefend? (Vuistregel 1 x per jaar.)
3. Zijn de inhoud en de resultaten van de oefeningen vastgelegd en geëvalueerd?

Fase 3: Scenario-onderzoek

In deze fase van het onderzoek, "de lopende fase", is het belangrijk om eventuele gerezen twijfels uit de vorige fase verder te onderzoeken. Bepaal dan ook naar aanleiding van de vorige fase, welke onderwerpen je verder wil onderzoeken. Beperk je daarbij tot maximaal drie items. Over het algemeen geeft een of twee vragen naar acties al voldoende uitsluitel.

Het gaat daarbij om twee aspecten:

1. Is de organisatie daadwerkelijk op de hoogte van de procedures en maatregelen die in de plannen beschreven zijn.
 - a. Weet een willekeurig personeelslid hoe je een BHV'er kunt bereiken.
 - b. Weet een willekeurig personeelslid hoe je alarm slaat bij brand.
 - c. Heeft men ooit kennis kunnen nemen van het ontruimingsplan.
 - d. Weet men waar de verzamelplaats bij calamiteiten is.
 - e. Heeft men ooit een ontruimingsoefening meegemaakt.
 - f. Etc.
2. Is de organisatie ook alert op signalen; is men paraat.
 - a. Weet de centrale meldkamer, receptie welke BHV'ers in huis zijn.
 - b. Kan men direct de procedure bij brand laten zien of vertellen.
 - c. Weet men wie de hulpdiensten op moet vangen.
 - d. Etc.

Fase 4: eindconclusie.

Op basis van bovenstaande bevindingen komen we tot een oordeel over Stand van Zaken m.b.t. de BHV in dit bedrijf en bepalen we of er wel of niet gehandhaafd wordt. Daarnaast doen we aanbevelingen en geven we aan wat er goed is.

In het basisinspectiemodel arbozorg-systeemniveau komt de BHV terug in Topic 9 waarbij het oordeel varieert van 1 tot 5, dus van slecht tot goed. Het oordeel van de inspecteur bepaalt de uiteindelijke score en de inzet van instrumenten.

<p>Interview dir. vertegenwoordiger Topic 9 BHV/ Calamiteitenbe- heersing</p> <ul style="list-style-type: none">• Er is geen BHV.• Onvoldoende BHV'ers.• <u>Opleiding en oefening onvoldoende.</u>
<ul style="list-style-type: none">• BHV-organisatie operationeel.• Er wordt gewerkt volgens een actueel BHV-plan.

Schakel na een gevoerde discussie (ICT) met de collega's, zo nodig de A&O - specialist in. Maar ook de A&O 'er heeft niet het finale oordeel, dit zal samen moeten worden bepaald.